

Engelli Öğrenciler için Akademik ve Çevresel Düzenleme

**ENGELSİZ
ÜNİVERSİTE
BİRİMİ**

ÖĞRETİM ELEMANI KILAVUZU

**EDİRNE
2019**

İÇİNDEKİLER

	□
<i>Engelsiz Üniversite Birimi Hakkında (TÜEB)</i>	1
<i>TÜEB Sunduğu Hizmetler</i>	2
<i>TÜEB Çalışma Prensipleri</i>	3
<i>Engelli Öğrencilerin Sorumlulukları</i>	3
<i>Öğretim Elemanı Sorumlulukları</i>	4
<i>Öğrenci Asistanlarının Sorumlulukları</i>	4
<i>Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite</i>	6
<i>Görme Yetersizliği</i>	8
<i>Bedensel Yetersizlik</i>	10
<i>İşitme Yetersizliği</i>	11
<i>Özel Öğrenme Güçlüğü</i>	13
<i>Dil ve Konuşma Yetersizliği</i>	15
<i>Otizm Spektrum Bozukluğu</i>	17
<i>Ek-1 Engelsiz Üniversite Birimi Hizmet Başvuru Formu</i>	20
<i>Akademik Uyarlama Mektubu</i>	21
<i>Ek-2 Engelsiz Üniversite Birimi Öğretim Uyarlama Mektubu</i>	22
<i>Ek-3 Engelsiz Üniversite Birimi Ses Kayıt Taahhütnamesi</i>	23
<i>Ek-4 Engelsiz Üniversite Birimi Not Tutucu Taahhütnamesi</i>	24
<i>Ek-5 Engelsiz Üniversite Birimi Not Tutucu Taahhütnamesi</i>	25
<i>Ek-6 Engelsiz Üniversite Birimi Ders Partneri Taahhütnamesi</i>	26
<i>Ek-7 Engelsiz Üniversite Birimi Ders Partneri Taahhütnamesi</i>	27

Trakya Üniversitesi Engelsiz Üniversite Birimi (TÜEB), engelli öğrencilerin üniversitedeki olanaklara ve hizmetlere eşit şekilde erişimlerini sağlamayı amaçlamaktadır. TÜEB, Engelli öğrencilerin akademik, sosyal, kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyen ortamlar oluşturmaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. Buna ek olarak üniversitemizi tercih etmeyi düşünen engelli öğrencilere rehberlik yapmayı hedeflemektedir.

Trakya Üniversitesi Engelsiz Üniversite Birimi (TÜEB)

Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma Koordinasyon Yönetmeliği'nin 11. ve 12. maddelerine görevini sürdüren Engelsiz Üniversite Komisyonu ilgili alanlarda uzman akademisyenlerden, idari temsilcilerden ve engelli öğrenci temsilcilerinden oluşmaktadır. Engelsiz Üniversite Komisyonu, temel olarak, kampüs içi binalara erişimin sağlanması ve binalar bazında dolaşımın kolaylaştırılmasını hedeflemiştir. Yapılan çalışmalarda, kampüs içindeki fakülte binalarının, yurtlar, spor sahaları ve kafeler gibi yapılar arasındaki yaya yollarının engelli öğrencilerin kullanımına elverişli hale getirilmesi amaçlanmıştır.

2004 yılında üniversitelere getirilen yasal zorunluluktan önce duyarlılıkla hareket eden Trakya Üniversitesi, Engelsiz Üniversite Birimi ile üniversitemizde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel ihtiyaçları bulunan öğrencilerin üniversitedeki olanaklara ve hizmetlere eşit erişimlerini sağlamaya ve gelişimlerini destekleyen bir ortam oluşturmaya yönelik çalışmalar yapmıştır.

Engelsiz Üniversite Birimi'nin çalışma usul ve esasları, kampüsün fiziksel koşullarının engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik düzenlenmesi ve engelli öğrenciler için akademik erişilebilirliğin artırılması olmak üzere "Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma Koordinasyon Yönetmeliği'nin" 11. ve 12. maddelerine göre belirlenmiştir.

TÜEB'in Sunduğu Hizmetler

Öğrencilerin Engelsiz Üniversite Birimi'ne başvuruları tamamen gönüllülüğe dayanmaktadır ve birim öğrencinin talebi doğrultusunda destek sağlamaktadır (**Ek-1**). Engelli öğrencilerin aşağıda belirtilen hizmetlerden yararlanması için ilgili hizmet başvuru formunu doldurmaları yada direk olarak TÜEB'e başvurmaları gerekmektedir.

Araştırma ve Değerlendirme: Engelli öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesi, yapılan uygulamaların izlenmesini ve TÜEB tarafından sunulan hizmetlerin değerlendirilmesini içerir.

Seminer ve Eğitim: Engellilik konusu farklı kaynaklarda aynı anlama gelecek şekilde farklı kavramlar kullanılarak ifade edilmektedir. Bu alanda üniversite personelinin ve öğrencilerin bilgi ve farkındalık düzeyini artırmaya yönelik düzenlenen seminer, konferans ve eğitimleri içeren bir süreçtir.

Akademik Uyarılama Mektubu: TÜEB, engelli öğrenci ile yaptığı görüşmeler sonucunda, öğrencinin derslerinde ihtiyaç duyduğu uyarlamalara ilişkin (ders materyallerinin alternatif formatlarda sunulması, sınavlarda gereken değişiklikler, sınıf, bina erişimi vb.) ilgili öğretim elemanlarına ve ilgili fakülte koordinatörlerine iletmek üzere, akademik uyarılama mektubu hazırlar.

Not Tutucu: Engeli dolayısıyla derslerde not tutmakta güçlük çeken ya da not tutamayan öğrencilere, öğrenci asistanlığı yoluyla not tutucu hizmeti verilmesi.

Ders Partnerliği: Engeli dolayısıyla ders motivasyonu düşük olan yada ders çalışmakta çalışmakta güçlük çeken öğrencilere, öğrenci asistanlığı yoluyla, ders partnerliği sağlanması.

Kampüs Oryantasyon Programı: Trakya Üniversitesi'ni kazanan engelli öğrencilerimizin ilk yılında, üniversite yaşamına uyumlarını desteklemek, onları üniversitemizin engelli öğrencilere sunduğu olanaklar konusunda (akademik, idari, fiziksel, psikolojik, sosyal ve barınma) bilgilendirmek amacıyla hazırlanan programdır. Bu programdan yararlanmak isteyen öğrencilerin, üniversiteye ilk kayıtlarını yaptırdıkları sırada başvuruda bulunmaları gerekmektedir (**Ek-1**).

Engelli Öğrencisi Bulunan Bölümlere Danışmanlık: TÜEB'in, engelli öğrencisi olan bölümlere, gerekli durumlarda, danışmanlık hizmeti vermesi ve öğretim elemanlarını, öğrencinin ihtiyaç duyduğu ders ve sınav uyarlamaları ve gerekçeleri konusunda bilgilendirmesi.

Engelsiz Kampus Ulaşımı: Görme veya bedensel engelli öğrencilerin yerleşke içi ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla gerekli ulaşım hizmetlerinde uyarlamaların yapılmasıdır. Bu hizmetlerden yararlanmak isteyen öğrencilerin, ihtiyaç tespiti ve bireysel ulaşım programı hazırlığı için TÜEB başvurması gerekmektedir.

TÜEB Çalışma Prensipleri

Kayıt öncesi: Tercih aşamasındaki engelli öğrencilerin başvurusu üzerine üniversitemizdeki fakülte, yüksekokul, meslek yüksek okulları tanıtılmakta, öğrencinin engel durumuna göre fiziksel olanaklar değerlendirilmekte ve tercih sürecinde danışmanlık yapılmaktadır.

Kayıt sırası: Kayıt haftası boyunca oluşturulan masalarda tüm öğrencilere ve ailelere TÜEB tanıtılmaktadır. Öğrenim hayatına yeni başlayacak engel durumu olan öğrenciler ile ilk temas gerçekleştirilmektedir.

Kayıt sonrası: Kayıt sırasında engel durumu beyan eden öğrencilerle temasa geçilmektedir. Engel durumu olan öğrencinin kampüste karşılaştığı güçlüklerin giderilmesi için idari ve akademik birimler ile iletişim kurulmaktadır.

Engelli Öğrencilerin Sorumlulukları

- ⇒ Her dönem başında, kayıtlı oldukları derslerin öğretim elemanlarıyla iletişim kurmak, kendi durumları ve ihtiyaçları hakkında öğretim elemanlarına bilgi vermek.
- ⇒ Her dönem başında, aldıkları dersleri gereksinim duyabilecekleri uyarlamalar doğrultusunda incelemek ve TÜEB'e gerekli uyarlamalar hakkında bilgi vermek.
- ⇒ Akademik uyarlamaya ihtiyaç duyduklarını belgelemek için, resmi kurumlardan alınmış, mevcut engel durumlarını gösteren bir raporu TÜEB'e teslim etmek.
- ⇒ TÜEB tarafından hazırlanan akademik uyarlama mektubunu ilgili öğretim elemanına iletme. Öğrenci ve öğretim elemanı tarafından imzalanmış olan akademik uyarlama mektubunun bir kopyasını TÜEB'e teslim etmek.
- ⇒ Fakülte, enstitü ve bölüm tarafından sağlanan/sağlanmayan hizmetler hakkında TÜEB'i bilgilendirmek.
- ⇒ Durumdaki veya iletişim bilgilerindeki değişiklikler için TÜEB'i bilgilendirmek.
- ⇒ Öğretim elemanları ve akademik danışmanı ile tutarlı ve sürekli bir ilişki kurmak.
- ⇒ TÜEB tarafından web sitesi, e-posta veya telefon aracılığıyla sağlanan bilgileri takip etmek ve planlanan etkinlik veya görüşmelere katılmak.

Not tutucu hizmeti (Ek-4, Ek-5) alan engelli öğrencinin sorumlulukları

- ⇒ Ders notlarını almak için, not tutucu ile önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ Ders notlarını başka kişilerle paylaşmamak.
- ⇒ Not tutucu ile saygı ve profesyonellik çerçevesinde bir ilişki sürdürmek.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık veya iletişim bilgilerinin değişmesi durumunda, not tutucuyu bilgilendirmek.
- ⇒ Mazeretsiz olarak gitmediği derslere ait notların kendisine teslim edilmesini istememek.

Ders partneri hizmeti (Ek-6, Ek-7) alan öğrencinin sorumlulukları

- ⇒ Ders partneri ile çalışmak üzere önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ Ders partneri ile saygı ve profesyonellik çerçevesinde bir ilişki sürdürmek.
- ⇒ Ders partneri ile yapılan çalışmanın gün ve saatlerini haftalık olarak TÜEB'e bildirmek.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da iletişim bilgilerinin değişmesi durumunda, ders partnerini ivedilikle bilgilendirmek.

Öğretim Elemanlarının Sorumlulukları

Öğretim elemanları, yasal düzenlemelere uygun davranma (örn. YÖK Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği) ve engelli öğrenciler için makul uyarlamaları uygulama sorumluluğunu taşır. Öğretim elemanlarının diğer sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

- ⇒ Ders içerik veya sunumlarına "Engel durumunuzdan ötürü herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz" ifadesini eklemek.
- ⇒ Dersi takip etmekte herhangi bir sorun yaşanıp yaşanmadığını belirlemek için öğrencileri gözlemlemek. Eğer bir öğrencinin desteğe ihtiyacı varsa, öğrenciyle özel olarak iletişime geçmek ve öğrenciyi TÜEB'e yönlendirmek.
- ⇒ Öğrencinin engel durumu ve makul uyarlamalar hakkında bilgi almak için "**Öğretim Elemanı Kılavuzunu**" ve TÜEB web sayfasını takip etmek.
- ⇒ TÜEB tarafından öğrenci aracılığıyla gönderilen akademik uyarlama mektubunu incelemek, imzalamak ve mektupta önerilen uyarlamaları yerine getirmek.
- ⇒ Makul uyarlamalara ilişkin daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulduğunda TÜEB ile iletişime geçmek.
- ⇒ Makul uyarlamaların etkililiğini değerlendirmek için öğrencinin durumunu takip etmek.
- ⇒ Öğrencinin mahremiyetine saygı duymak ve engeline ilişkin bilgileri gizli tutmak.

Öğrenci Asistanlarının Sorumlulukları

TÜEB'de görevli öğrenci asistanları not tutucu ve ders partneri olarak iki tür hizmet sağlar. Not tutucu hizmeti, engelleyici durumundan dolayı not tutamayan öğrenciye verilir (**Ek-7**). Not tutucular hizmeti talep eden öğrenciyle aynı dersi alan öğrenciler arasından seçilir. Not tutucuların sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

- ⇒ Derse düzenli olarak devam etmek ve not tutmak.
- ⇒ Önceden kararlaştırılmış biçimde (el yazısı, basılı ya da elektronik ortamda) notları çoğaltmak.
- ⇒ Önceden kararlaştırılmış gün, saat, yer ve de biçimde notları ilgili öğrenciye ulaştırmak.
- ⇒ Not tutma hizmeti verilen öğrencinin mahremiyetine, kimlik ve engellilik bilgilerini kimseye paylaşmamak.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da sağlık sorunları nedeniyle katılamayacağı dersler için hizmet verdiği öğrenciyi ve TÜEB'i ivedilikle bilgilendirmek.

Ders partneri, engelli öğrencilerin ders saatleri dışında kalan zamanlarındaki akademik çalışmalarını desteklemek yardımcı olur (**Ek-6**). Ders partneri hizmeti vermek için engelli öğrenciyle aynı dersi almak gerekli değildir. Ders partneri olan öğrencinin sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir:

- ⇒ İlgili öğrenci ile çalışmak üzere önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ İlgili öğrenci ile çalışılacak konu hakkında ön hazırlık yapmak ve öğrenciye konu ile ilgili güncel ve doğru bilgiyi sunmak.
- ⇒ Kararlaştırılmış çalışma süresine sadık kalmak.
- ⇒ Ders partneri hizmeti verilen öğrencinin mahremiyetine, kimlik ve engellilik bilgilerini kimseyle paylaşmamak.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da sağlık sorunu nedeniyle yapılamayacak dersler için öğrenciyi ve TÜEB'î ivedilikle bilgilendirmek.
- ⇒ İlgili öğrenci ile yapılan çalışmanın gün ve saatlerini her hafta TÜEB'e bildirmek.
- ⇒ İletişim bilgilerinin değişmesi durumunda hizmet verilen öğrenciyi ve TÜEB'î ivedilikle bilgilendirmek.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

2013 yılında yayınlanan DSM-V tanı ölçütleri el kitabına göre "Nörogelişimsel Bozukluklar" başlığı altında ele alınmıştır.

Dikkatsizlik: Gelişimsel düzeye göre uygun olmayan ve toplumsal ve okulla/işle ilgili etkinlikleri doğrudan olumsuz etkileyen, aşağıdaki altı (ya da daha çok) belirti en az altı aydır sürmektedir:

ayrıntılara özen göstermez , iş yaparken ya da oyun oynarken dikkatini sürdürmekte güçlük çeker, kendisiyle konuşulurken dinlemiyor gibi görünür, verilen görevleri, sıradan günlük işleri ya da işyeri sorumluluklarını tamamlayamaz, zihinsel çaba gerektiren işlerden kaçınır, bu tür işleri sevmez ya da bu tür işlere girmek istemez, dış uyaranlarla dikkati kolaylıkla dağılır

DEHB'nin temel özelliği kalıcı ve sürekli dikkatsizlik örüntüsü ve/veya benzer gelişim düzeyindeki bireylere göre daha sık ve şiddetli aşırı hareketlilik-dürtüsellik olmasındır. Bozukluğu ait bu belirtiler nedeniyle DEHB olan çocukların okul başarıları ve arkadaş ilişkileri olumsuz yönde etkilenebilmektedir.

Bu çocuklar bireysel katılım gerektiren etkinlikleri sürdürmekte güçlük çeker ve bir işi tamamlamadan diğerine geçme eğiliminde olurlar. Dikkat eksikliği belirtileri, başladığı işi bitirememesi ve görevleri erken bırakma şeklinde ortaya çıkarken; aşırı hareketlilik sakin olmayı gerektiren durumlarda aşırı huzursuz olma, duruma bağlı olarak çevrede koşma-atlama, oturması gerektiği yerden sıkça kalkma, kıpır kıpır olma, çok konuşma ve gürültücülük gibi bir tabloya yol açmaktadır.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

- ⇒ Öğrencideki davranışların temelinde biyolojik ya da fizyolojik nedenlerin olduğu her zaman göz önünde bulundurulmalı.
- ⇒ Öğrencilerin düzenli kullandığı ilaçlar vb. olabilir, bu nedenle öğrencilerin dersin işlenişini aksatmayacak şekilde ilaçlarını almalarına fırsat verilmeli.
- ⇒ Öğrenciler ilaç tedavisinin yanı sıra aile eğitimi alıyor olabilir, bu durumda terapist ve aile ile iletişime geçilerek iş birliğine fırsat tanınmalıdır.
- ⇒ Öğrencinin tahtaya ve sunum yaptığınız yere yakın oturması sağlanmalı.
- ⇒ Konuşma canlı tutulmalı. Ses tonu ve konuşma hızı çeşitlendirilmeli.
- ⇒ Öğrenciyle konuşurken sık sık göz kontağı kurulmalı.
- ⇒ Belirgin ve birden fazla duyuya hitap eden (görsel-işitsel vb.) bir öğretim modeli tercih edilmeli.
- ⇒ Uzun dönemli ve kapsamlı görevler yerine daha az kapsamlı ve sık aralıklarla görevler verilmeli.

- ⇒ Öğrencinin görev ve ödevleri anladığından emin olunmalı. (Bunun için öğrenciden yapması gerekenleri anlatmasını isteyebilirsiniz.)
- ⇒ Sınıf içi ya da sınıf dışı görev ve ödevleri tamamlaması için daha fazla süre tanınmalı.
- ⇒ Yazılı görev yükü mümkün olduğunca azaltılmalı, uygun olduğunda yazılı ödevler yerine görsel ya da sözlü ödevler verilmeli.
- ⇒ Öğrenciye yapacağı görevler yazılı olarak verilmeli.
- ⇒ Bilgisayar vb. teknolojik cihazların kullanımına imkân sağlanmalı ve öğrenci teşvik edilmeli.
- ⇒ Sınıfta dikkati dağıtabilecek sürekli bulunan tablo, resim, grafik vb. görsel unsurlar azaltılmalı ya da öğrencinin bu görselleri göremeyeceği bir yere oturması sağlanmalı.
- ⇒ Sınıf dışından gelebilecek sesler önlenmeye çalışılmalı.
- ⇒ Öğrencinin sınıftaki başarılı öğrencilerle işbirliği yapması sağlanmalı.
- ⇒ Öğrenci tanınmaya çalışılmalı, güçlü yanlarını ortaya koymasına teşvik edilmeli.
- ⇒ Öğrencinin başarılarını ve çabalarını görerek öğrenciye geribildirim verilmeli.

Sınavlar ve Dersler için Yapılabilecek Uyarlamalar:

Sınavlar

- ⇒ Ayrı bir derslikte sınav almasını sağlayınız.
- ⇒ Öğrencinin sınavla ilgili herhangi bir değişikliği anlayabildiğinden ve diğer öğrenciler gibi soru sorabildiğinden emin olunuz.
- ⇒ Ek süre veriniz.
- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin veriniz.
- ⇒ Uygun olduğu durumda, hesap makinası kullanımına izin verebilirsiniz.
- ⇒ Dikkat dağıtıcı unsurları olabildiğince engelleyiniz.
- ⇒ Çoktan seçmeli sorular yerine kısa cevaplı sınavlar gibi alternatif sınav formatlarına ihtiyaç duyulabilir.

Dersler

- ⇒ Birden çok duyuya hitap eden bir öğretim stili kullanınız.
- ⇒ Ses tonunuzu ve konuşma hızınızı çeşitlendiriniz.
- ⇒ Sıklıkla göz kontağı kurunuz.
- ⇒ Önemli bilgileri vurgulayınız.

Görme Yetersizliği

Görme yetersizliği, eğitimde dokunsal ve işitsel materyal ve uyarlamalara (kabartma yazı, sesli kitap vb.) ihtiyaç duyan bireylerdir. Az gören ise; görmesini kullanabilen, optik araç-gereçlere ve çevresel düzenlemelere ihtiyaç duyabilen bireylerdir. Bu bireyler gözlük, büyüteç, büyük punto ile basılmış materyaller ile eğitimlerini sürdürebilmektedir.

Görme yetersizliği olan bireyler görme yetisinin kısmen ya da tamamen kaybına bağlı olarak tıbbi, eğitsel, sosyal ve ekonomik olarak farklı gereksinimlere sahiptirler. Yükseköğretimdeki görme yetersizliği olan öğrenciler üniversite yerleşkesine ulaşmada, yerleşke içerisinde bağımsız bir şekilde dolaşabilmede (yemekhane, tuvalet, derslikler gibi farklı hedeflere ulaşabilmede), yakın (yazı yazma, kitap okuma vb.) ya da uzak (slayt sunularını, tahtayı vb.) mesafe görmeyi gerektiren beceriler, not alma, kitap, ders notu vb. basılı materyallere erişimde, ders içeriğinde bulunan tablo, grafik, resim, video gibi görsellere erişim, bilgisayar ve internet kullanımında güçlük yaşayabilirler

Görme Yetersizliği olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Materyalleri erişilebilir bir formata çevirmek zaman alacağı için dönem öncesinde öğrenciye öncelikli bir okuma listesi veriniz.
- ⇒ Erişilebilir izlen ve broşürler sağlayınız.
- ⇒ Öğrenci ile ders notlarını ve PowerPoint sunumlarını ders öncesinde erişilebilir bir formatta paylaşınız.
- ⇒ Ders anlatırken resimleri, şemaları, grafikleri ve şekilleri tanımlayınız.
- ⇒ Ders anlatırken konu ile ilgili "Bu, şununla etkileşim içindedir" şeklinde bir ifade yerine "Yaş, depresyon puanları ile etkileşim içindedir" şeklinde bir ifade kullanınız.
- ⇒ Ders öncesinde öğrenci ile ders notlarınızı paylaşmadıysanız, tahtaya her yazdığınızı sözlü olarak da aktarınız.
- ⇒ Ders yeri değişiklikleri ve ödev teslim tarihleri hakkında öğrencinin bilgi sahibi olduğundan emin olunuz.
- ⇒ Eğer öğrenci parmak kaldırıyor, ismini söyleyerek öğrenciye söz veriniz ya da grup içerisinde öğrenciye bir şey sormak istediğinizde öğrencinin ismini söyleyiniz.
- ⇒ Sınıf içi etkinlikleri tamamlayabilmek için öğrenci daha fazla zamana ihtiyaç duyabilir. Öğrenciye ek süre veriniz, ders anlatımı sırasında destek sağlayınız ya da öğrencinin iş yükünü azaltınız.

⇒ Öğrenciler ders anlatımlarını kaydedebilirler.

Öğretim elemanı, öğrencinin ilgili kayıtları üçüncü şahıslarla paylaşmayacağına dair bir anlaşma yapabilir. Öğrenci ile yapılacak ses kaydı taahhünamesine ilişkin daha fazla bilgi almak için **Ek-3'e** bakınız ya da Engelsiz Üniversite Birimi ile iletişime geçiniz.

⇒ Öğrenci not tutucu desteğine ihtiyaç duyabilir.

Ödevler ve Sınıf İçi Çalışmalar

⇒ Materyalleri okuma ve erişilebilir bir formata çevirme ek süre gerektirdiği için, görme yetersizliği olan öğrencilere ödevleri tamamlayabilmeleri için ek süre veriniz.

⇒ Öğrenci kütüphane araştırması için desteğe ihtiyaç duyabilir.

Sınavlar

⇒ Büyük punto, okuyucu, kaydedici, bilgisayar, Braille, ekran okuyucu ve büyütücü gibi alternatif sınav formları veriniz.

⇒ Görme yetersizliği olan öğrencinin sınavı için bir okuyucu ya da kaydedici görevlendirildiyse, bu kişinin görevi yerine getirebilecek niteliğe sahip olduğundan emin olunuz. Bu, ilgili alana ilişkin yeterliliği olan bir kişinin görevlendirilmesi anlamına gelmektedir. Örneğin; psikoloji bölümünden bir kişi matematik sınavını okuyamayabilir.

⇒ İyi düzeyde İngilizce bilen ve telaffuz ile ilgili herhangi sorunu olmayan bir okuyucu ya da kaydedici görevlendiriniz.

⇒ Öğrencinin ayrı bir derslikte sınav almasını sağlayınız. Öğrencinin sınavla ilgili herhangi bir güncellemeyi alabildiğinden ve diğer öğrenciler gibi soru sorabildiğinden emin olunuz.

⇒ Ek süre veriniz.

⇒ Uzun sınavlar için, okuma ve kaydetme işlemlerini yaparken yer değiştirebilmeleri için birden fazla kişi görevlendiriniz.

⇒ Konuyu öğrenciye öğrettiğinizden emin olduğunuz sürece, grafik, şema ve şekil içeren sorulardan onu muaf tutmayınız.

⇒ Sınavlarda grafik, şema ve şekil içeren sorular sormak yerine öğrencinin aynı konuya ilişkin bilgilerini alternatif sorularla değerlendiriniz. Eğer uygunsa, öğrencinin bu sorulara sözel olarak cevap vermesini isteyiniz.

⇒ Eğer uygunsa, hem sınavlar hem de ders anlatımları için doküman şema, grafik ve şekiller hazırlayınız.

Bedensel Yetersizlik

Bedensel yetersizlik farklı nedenlerle ortaya çıkabilir. Bedensel yetersizlik bazen doğuştan, bazen de doğum sonrasında oluşabilir. Bazı Bedensel yetersizlikler durağan, bazıları da ilerleyen bir türde olabilir. Bedensel yetersizlik, serebral palsi, multipl skleroz, kas distrofisi, spina bifida, hidrosefali, eklem iltihabı, omurilik yaralanması ve amputasyon gibi durumları içerir; ancak bu durumlarla sınırlı kalmamaktadır (Kennedy ve ark., 2008).

Bedensel yetersizliği olan öğrenciler çevresel engeller dolayısıyla zorluk yaşayabilirler (Kennedy ve ark., 2008). Not tutma, dersliğe, sınav salonuna, kütüphaneye ya da herhangi bir mekâna ulaşma, vücut duruşunu koruma ve belirli bir süre boyunca aynı pozisyonda kalma gibi durumlarda zorluk yaşayabilir, kronik ağrı çekebilirler. Bazı durumlarda da öğrenciler sözlü iletişim kurma konusunda sıkıntı yaşayabilirler.

Bedensel Yetersizliği olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Asansör ile erişimin sağlanamadığı binalarda bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflar, mümkün olduğu kadar giriş katındaki sınıflardan seçilmeli
- ⇒ Ellerini kullanmakta zorluk çeken veya hiç kullanamayan öğrenciler için derslerde ders partnerinin yardımcı olmasına izin verilmeli.
- ⇒ Gözlem etkinlikleri, staj gibi etkinlikler de bedensel yetersizlikten etkilenmiş öğrenciler için erişilebilir alanlar ve etkinlik yerleri seçilmeli.
- ⇒ Derslik seçiminde öğrencinin rahat giriş yapabileceği uygun mobilyalı sınıflar seçilmeli.
- ⇒ Ödev, saha çalışması ya da kütüphane araştırması gerektiriyorsa, ek süre veriniz.
- ⇒ Tartışma grupları, gözlem etkinlikleri, staj, geribildirim ve süpervizyon oturumları gibi etkinlikler için erişilebilir alanlar ve etkinlik yerleri seçiniz.
- ⇒ Ödevin ya da sınıf içi çalışmasının içeriği ve formatına ilişkin makul uyarlamalar yapınız.

Sınavlar

- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin verilmeli.
- ⇒ Ek süre verilmeli.
- ⇒ Yardımcı teknoloji kullanımına izin verilmeli.
- ⇒ Öğrenci fiziksel yetersizliğinden kaynaklı olarak sınav sırasında yorulabilir. Bu durumlarda molalar vererek öğrencinin dinlenmesi sağlanmalı.

İşitme Yetersizliği

İşitme yetersizliği olan bireyler, işitme yetisinin kısmen ya da tamamen kaybindan dolayı konuşmayı edinme, dili kullanma ve iletişimde güçlük yaşayan bireylerdir. Dünya sağlık örgütü (WHO)'da normal işiten birey kadar iyi işitememe durumunu işitme yetersizliği olarak tanımlarken, kişinin işitme duyusunu tamamen kaybetmesini sağırılık olarak belirtmektedir. İşitme kaybı orta, hafif ve ağır düzeyde olan bireyler işitme cihazı, koklear implant, FM sistemler gibi yardımcı teknolojik araçlarla var olan işitmelerini kullanırken, sağır bireyler bu araçlardan faydalanmadığı için dudak okuma ve işaret dili ile iletişimlerini sürdürürler (Akçemete, Gürgür, 2009).

Yükseköğretimde, işitme yetersizliği olan öğrenciler bilgiye ulaşabilmede genellikle üçüncü şahıslara bağlı olabilirler ve bu sebeple öğrenci ile öğretim elemanı arasında doğrudan iletişim oldukça sınırlıdır (Barnes ve Wight, 2002). Bu öğrenciler, ders notlarını okuma gibi anlamaya yönelik okuma yapma, akıcı ve anlatımsal yazma, imla, dilbilgisi, iletişim, belirlenen tarihlere uyum, büyük gruplarla çalışma, muğlak bilgiyi anlama, ders anlatımları sırasında bilgi edinme (Kennedy ve ark., 2008), telaffuz ve sözlü sunum yapma gibi alanlarda zorluk yaşayabilirler.

İşitme yetersizliği olan öğrenciler aynı anda birden fazla uyarıcıyla ilgilenemezler; örneğin, bir öğrenci aynı anda hem dersi anlatan kişiye hem de görsel uyarıcıya odaklanamayabilir (Kennedy ve ark., 2008). Ek olarak bu öğrenciler, grup tartışmalarında söz sırasının kimde olduğunu fark edemeyebilirler.

İşitme Yetersizliği olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Her dersin başlangıcında dersin ana hatlarını ve yeni kelimeleri veriniz.
- ⇒ Ders anlatımı öncesinde ders notlarınızı öğrenci ile paylaşınız.
- ⇒ Öğrencinin sizi ve sınıf arkadaşlarını kolay ve net bir şekilde görebildiğinden emin olunuz.
- ⇒ Yüzünüzün iyi aydınlatılmış olduğundan, dudak hareketlerinizin anlaşılır olduğundan ve karanlıkta olmadığınızdan emin olunuz.
- ⇒ Ders sırasında, grupla yüz yüze olunuz ve göz kontağınızı koruyunuz. Ek görsel ipuçları sağlayabilmek için jest ve mimikler kullanınız.
- ⇒ Konuşurken, öncelikli olarak işitme yetersizliği olan öğrencinin dikkatini kazanınız.
- ⇒ Makul bir hızda, net ve doğal bir şekilde konuşunuz.
- ⇒ İhtiyaç varsa, aynı şeyleri tekrar etmek yerine farklı kelimelerle yeniden özetleyiniz ve konuşurken tamamlanmış cümleler kullanınız.
- ⇒ İşitme cihazı kullananlar için arka plan gürültüsünü azaltınız.

- ⇒ Dudak okumak oldukça yorucu olduğu için düzenli aralar veriniz.
- ⇒ Alt yazılı videolar kullanınız ve derste kullanılan herhangi bir işitsel materyalin yazılı bir özeti veriniz.
- ⇒ Sınav tarihleri, derslik değişiklikleri gibi önemli bilgileri görsel bir şekilde anlatınız.
- ⇒ Soru ve yorumları özetleyerek öğrencinin sınıf içi tartışmalara katılımını azami seviyeye çıkarınız.
- ⇒ Öğrenci destekleyici bir teknoloji kullanıyorsa, öğrenci ile işbirliği yapınız. Öğrenci sizden mikrofon kullanmanızı isteyebilir.
- ⇒ Öğrenci not tutucu desteğine ihtiyaç duyabilir.
- ⇒ Öğrenciye ek süre veriniz.
- ⇒ Öğrenciyi küçük gruplara yerleştiriniz.
- ⇒ Grubun, işitme yetersizliği olan öğrencinin tartışmalara katılımını arttırmaya dikkat ettiğinden emin olunuz.

Sınavlar

- ⇒ Öğrencinin anlayabilmesi ve kendisini ifade edebilmesi için ek süre veriniz.
- ⇒ İhtiyaç olduğunda açıklamalar yapınız, belirsiz ve kafa karıştırıcı bir dil kullanmaktan kaçınınız.
- ⇒ Gerekli teknolojik olanaklara sahip olan öğrenme ortamları seçiniz.
- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin veriniz.
- ⇒ Sınav gözetmenini, öğrencinin sözlü yönergeleri kaçırabileceği konusunda bilgilendiriniz.
- ⇒ Yazılı sınav yapmak mümkün değilse, işaret dilinde sunum yapmak gibi alternatif yöntemleri göz önüne alınız.
- ⇒ Eğer uygunsa, sınav gözetmeni ile iletişim kurmak ve sınavı işaret diline çevirmek için bütün sınavlarda bir işaret dili çevirmeni bulundurulmalıdır.
- ⇒ Ufak farkları işaret diline çevirmek zor olduğu için çoktan seçmeli sınavlar sorunlu olabilir ve bu durumda alternatif değerlendirme yöntemleri düşünülmelidir.

Özel Öğrenme Güçlüğü

Bir ya da daha fazla temel bilişsel süreçlerde yetersizliğin sonucu olarak dinleme, düşünme, konuşma, okuma, yazma ya da matematikte görülen özel yetersizlikler özel öğrenme güçlükleri olarak betimlenir.

Özel öğrenme güçlüğü grubunda yer alan bireylerin yetersizliklerinin nörolojik kaynaklı olduğu varsayılır ve bu engel durumu bilgi ve becerilerinin edinimini ve depolanmasını, organizasyonunu ve kullanımını kısıtlar. Bu bağlamda öğrenme güçlüğü; bireyin öğrenme süreçlerinde kendisini düzenleyememesinden dolayı güçlük yaşamasına denmektedir.

Öğrenme güçlüğü tanımlamak için yapılan akademik ve tıbbi tanımların ortak noktaları ise şu şekildedir: Akademik alanları öğrenmede güçlük, temel bilişsel süreçlerin birinde ya da daha fazlasında yetersizlik ve zihin engeli, duygusal bozukluk, duygusal yetersizlik, bedensel yetersizliğin olmamasıdır.

Özel Öğrenme Güçlüğü olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Öğrenciler ders anlatımlarını kaydedebilirler. Öğretim elemanı, öğrencinin, ilgili kayıtları üçüncü şahıslarla paylaşmamasına yönelik olarak bir anlaşma yapabilir. Öğrenci ile yapılacak ses kaydı taahhütnamesine ilişkin daha fazla bilgi almak için **EK-3**'e bakınız ya da Engelsiz Üniversite Birimi ile iletişime geçiniz.
- ⇒ Öğrenci not tutucu desteğine ihtiyaç duyabilir.
- ⇒ El yazısı ile hazırlanmış metinler yerine basılmış/çiktısı alınmış metinler kullanınız.
- ⇒ Kısa ve açık bir yazım biçimi kullanınız.
- ⇒ PowerPoint slaytlarında desenli arka fon kullanmayınız.
- ⇒ Times New Roman gibi bir yazı tipi kullanmak yerine Arial ya da Comic Sans gibi açık/ anlaşılabilir bir yazı tipi kullanınız.
- ⇒ Birden fazla yazı tipi kullanmayınız.
- ⇒ Paragraflar, başlıklar ve alt başlıklar, madde işaretleri ve numaralı listeler kullanınız.
- ⇒ İtalik ya da altı çizilmiş metinler yerine kalın yazı tipi ile metni belirginleştiriniz.
- ⇒ Kırmızı ya da yeşil mürekkep kullanmayınız.
- ⇒ Metinlere ek olarak akış şemaları ve grafikler gibi alternatif yöntemlerle kullanınız.

- ⇒ Olabilirse işitsel ya da elektronik metinler sağlayınız.
- ⇒ Erken planlama ve okumayı kolaylaştırmak için okuma listesini öğrencilerinize önceden veriniz.
- ⇒ Okuma listesindeki en önemli kitapları belirtiniz ve öğrencileri okumalardaki anahtar noktalara yönlendiriniz.
- ⇒ Yeni bir konuyu anlatırken konuyu genel olarak tanıttınız. Her dersin sonunda anahtar noktaların, yeni kelimelerin ve terimlerin (terminolojinin) üzerinden geçerek bir özet yapınız.
- ⇒ Yazılı çalışmayı düzeltme konusunda destek sağlayınız.
- ⇒ Ödevleri notlandırırken sayfa düzeni yerine, fikirlere ve organizasyona önem veriniz.
- ⇒ Ek süre veriniz.

Sınavlar

- ⇒ Ek süre veriniz.
- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin veriniz.
- ⇒ Öğrencinin ayrı bir derslikte sınav almasını sağlayınız. Öğrencinin sınavla ilgili herhangi bir güncellemeyi alabildiğinden ve diğer öğrenciler gibi soru sorabildiğinden emin olunuz.
- ⇒ Uygun olduğu durumlarda hesap makinası kullanımına izin verebilirsiniz.
- ⇒ Dikkat dağıtıcı unsurları olabildiğince engelleyiniz.
- ⇒ Uygun olduğu durumlarda iyi düzeyde İngilizce bilen ve telaffuz ile ilgili herhangi bir sorunu olmayan bir okuyucu ya da kaydedici görevlendiriniz.
- ⇒ Alternatif çıktı formatları sağlayınız.

Dil ve Konuşma Yetersizliği

Amerikan Konuşma-Dil ve İşitme Birliği (ASHA); göre sözel, yazılı ve/veya diğer sembol sistemlerini anlama veya kullanmada sorun olması durumu dil bozukluğu; bu bozukluk sonucu dil ve/veya konuşmada ortaya çıkan sınırlılıkları da işitme bozukluğu olarak tanımlamaktadır.

Dil bozuklukları, otizm, zihinsel ya da işitsel yetersizliklerin sonuçları olarak görülebildiği gibi, işitme kaybı, konuşma organları veya beyinde oluşan hasara bağlı olmaksızın da görülebilmektedir (Maviş, 2009).

Kişilerin söylediklerini anlamadaki sorunları içeren alıcı dil sorunlarında bireyler genellikle söylenenlerin tamamını anlamada, yönergeleri izlemede güçlük yaşarlar. Kendini ifade etme konusunda yaşanan güçlükleri kapsayan ifade edici dil sorunlarında ise bireyler genellikle sözlü ya da yazılı dili kullanmada güçlük yaşarlar. Özellikle karmaşık cümle oluşturmada yaşanan güçlükler, ekleri cümle içinde doğru kullanamama ve uygun olmayan jest ve mimik kullanma ifade edici dil yetersizliği sonucu oluşabilen sınırlılıklardandır.

Dil ve Konuşma Yetersizliği olan Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Öğrencinizin söylediği kelimeler anlaşılmadığı zaman " bunu anlayamadım, lütfen benim için tekrar edebilir misin?" diyerek, öğrencilerin kendisini ifade etmeleri sağlanmalı.
- ⇒ Öğrencinizin sözel olarak ifade ettiklerini özetleyerek doğruluğunu onaylaması beklenmeli.
- ⇒ Öğrenci konuşurken acele etmemeli, sabırlı bir şekilde cümlesini tamamlamasına izin verilmeli.
- ⇒ Öğrencinin kelimedede takıldığı zaman veya tekrarlamalarda bulunduğu, sakin olmasını, heyecanlanmaması söylenmemelidir. Ayrıca bu süreçte göz göze gelerek jest ve mimikler ile takılma esnasında öğrenciye bakılmamalı, öğrencinin akıcı olarak kullandığı kelimelerde yüzüne odaklanılmalıdır.
- ⇒ Kendisini ders içinde ifade etmesini sağlamak için, ders ile ilgili tartışmalarda kısa cevap gerektiren sorular yönlendirilmeli.
- ⇒ Öğrencinizi konuşurken acele etmesi, grup önünde konuşması veya okuması için zorlamalısınız.
- ⇒ Öğrencinizin sözel açıklamaları jest ve mimikler ile desteklenmeli.
- ⇒ Ders anlatımlarının öncesinde (mümkünse) ders notları öğrenci ile paylaşılmalı.
- ⇒ Ders içinde kullandığınız materyaller (slaytlar, videolar vb.) öğrenci ile paylaşılmalı.
- ⇒ Anlatılanlar özetlenirken, aynı cümleyi tekrar etmek yerine başka kelimelerle yeni bir cümle kurulmalı.

Sınavlar

- ⇒ Öğrencinin soruları anlaması ve cevaplandırması için ek süre verilmeli.
- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin verilmeli.
- ⇒ Sınav gözetmenlerine, öğrencinin sözlü yönergeleri anlayamayabileceği konusunda bilgi verilmeli (sınav başlama- bitiş saati, cevabı değişen sorular vb. konularında bilgiler tahtaya yazılarak paylaşılmalı).
- ⇒ Sınav ile ilgili gerekli açıklamalara sınav kâğıdında yer verilmeli.

Otizm Spektrum Bozukluğu

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), yaşamın ilk yıllarında gelişen ve hayat boyu süren, sosyal, iletişim, bilişsel ve uyarlanmış davranışların önemli ölçüde etkileyen bir nöro gelişimsel bozukluktur (Volkmar, Reichow, McPartland, 2014). OSB'li bireylerin bu yetersizlikten etkilenme düzeyleri birbirlerinden farklı olabilir. Aynı zamanda onlara sağlanan eğitimin kalitesi ile bilgi ve becerilerin artması da sağlanabilmektedir. Günümüzde yükseköğrenim görmeye hak kazanan OSB'li bireylerin sayısını giderek arttığı bilinmektedir. Yükseköğrenime başlayan otizimli bir çok genç sosyal izolasyon, depresyon ve eğitim hayatını terk etme zorunda kalma gibi sorunlarla karşı karşıyadır (Thierfeld Brown, Wolf, Kroesser, 2014). OSB'li bireylerin farklı davranış örüntülerini bilerek onları anlayabilir ve gerekli düzenlemelerle çok daha olumlu öğrenim hayatı geçirmelerine yardımcı olabiliriz.

OSB'li Bireylerin Davranış Özellikleri

- ⇒ Konuşma sırasında konuşulan kişiyle göz kontağı kurmak yerine başka yerlere bakmak,
- ⇒ Konuşurken jest ve mimikleri yeterince kullanamamak,
- ⇒ Akranlarıyla iletişim kurmada güçlük çekmek,
- ⇒ Grup içinde etkileşimde bulunurken zorlanmak,
- ⇒ Yalnızlığı yeğlemek,
- ⇒ Belli olay ya da durumlarda dikkat çekme çabası göstermemek,
- ⇒ Sözel övgü karşısında tepki vermemek,
- ⇒ Başkalarının varlığına ya da yaptıklarına karşı ilgisiz olmak,
- ⇒ Başkalarının duygularını anlamada yetersizlik göstermek,
- ⇒ Karşılıklı konuşma başlatmada, sürdürmede ve sonlandırmada sorunlar göstermek,
- ⇒ Başkalarının yorumlarına tepkisiz kalmak,
- ⇒ Konuşma konularında seçici olmak,
- ⇒ Başkalarının kendisine söylediklerini tekrarlamak,
- ⇒ Belli konularda takıntılı olmak,
- ⇒ İlgi duyduğu belirli konularda ince ayrıntıları anımsamak,
- ⇒ Belli etkinlikleri her zaman belli bir sırayla yapmak,
- ⇒ Günlük yaşamdaki değişiklikler karşısında aşırı tepki göstermek/rahatsız olmak,
- ⇒ Sıra dışı beden ve el hareketleri sergilemek,

OSB'li Öğrenciler için Öğretim Düzenlemeleri

Dersler

- ⇒ Haftalık konuları, kullanılacak ya da incelenecek kaynaklar, ödevlerin teslim tarihini vb. gösteren ders program dönem başında yazılı olarak verilmeli. Bu durum öğrencilerin kendilerini organize edebilmeleri için önemlidir.
- ⇒ Bu öğrencilerin var olan rutinlerine (her derste aynı yere oturmak gibi) saygı gösterilmeli.

- ⇒ Grup ödevleri ya da çalışmaları bu öğrenciler için güç olabilir. İyi anlaştığı grup içerisinde olmasını ya da grup içindeki görevinin mümkünse belirgin olması kontrol edilmeli. Gerekirse alternatif değerlendirme yöntemleri kullanılmalı.
- ⇒ Program, öğretim elemanı, derslik, sınav yeri ya da tarihi gibi herhangi bir değişikliği açık bir şekilde ifade ederek mümkün olduğunca erken bildirilmeli.
- ⇒ Net ve açık bir dil kullanılmalı, mecaz ya da soyut anlam içeren kelimelerden kaçınılmalı.
- ⇒ Öğrenci dersinizin bir bölümüne dikkatini yoğunlaştırdıysa, dersin tüm amaçlarını gerçekleştirmek için verilen işlerin tümünü yapması gerektiği anlatılmalı.
- ⇒ Açık yönergeler kullanılmalı. OSB'li öğrencilerin ne demek istediğinizi anlayacağı var sayılmamalı.

Sınavlar

- ⇒ Zayıf motor kontrolü olabileceği için AS/O öğrencilerinize sınavlarda ek süre verilmeli.
- ⇒ Bilgisayar kullanımına izin verilmeli. (Zaman açısından avantaj sağlayacaktır.)
- ⇒ Soruların açık ve net olmasına dikkat edilmeli. Uzun cümlelerle sorulan soruların anlaşılması güç olabilir, bu sorular küçük parçalara bölerek sorulmalı.
- ⇒ Anlamadığı yerlerde size soru sorabileceği hatırlatılmalı.
- ⇒ Ayrı bir sınav salonunda sınav yapılması dikkat dağılmasını önlemek için uygun olacaktır. Ayrıca sınav ortamındaki (koridordan ya da floresandan gelen ses gibi) dikkat dağıtıcıları mümkün olduğunca azaltılmalı.

KAYNAKÇA

Kennedy, S., Treanor, D., & O'Grady, M. (2008). Handbook: Teaching students with disabilities: Guidelines for academic staff. Ireland: NAIRTL.

Akçemete, G., Gürgür, H. (2013). İşitme yetersizliği olan öğrenciler. A. Cavkaytar (Ed.), Özel eğitim içinde (1 bs., s. 189-203). Ankara: Vize.

Barnes, L., & Wight, R. (Eds.). (2002). Deaf students in higher education: How inclusive are you? London: RNID.

Maviş, İ. (2009). DI bozukluğu olan çocukların eğitimi. G. Akçemete (Ed.), Özel eğitim içinde (2 bs., s. 283-312). Ankara: Kök.

Thierfeld Brown, J., Wolf, L. E., Kroesser, S., (2014). Innovative Programming to Support College Students with Autism Spectrum Disorders. Edit. F. R., Volkmar, B. REichow, J. C. McPartland. Chp. 7. Autism Spectrum Disorder in Adolescents an Adults: An Introduction. USA Springer.

Volkmar, F. R., Klin, A., McPartland, J.C., (2014). Asperger Syndrome. Edit. J. C. McPartland, A., Klin, F. R., Volkmar. Chp. 1 Second Edition. NY, The Guilford Press.

FORMLAR

Ek-1

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ HİZMET BAŞVURU FORMU

Ad-Soyad _____ Öğrenci Numarası _____
Bölüm _____ Doğum Tarihi _____
Ev Telefonu _____ Cep Telefonu _____

Sınıf hazırlık 1 2 3 4 Yüksek Lisans/ Doktora

E posta _____@_____

Adres _____

Acil Durumda Ulaşılabilecek Kişi

Adı-Soyadı _____

Telefon Numarası _____

Engel Türü (Sadece belgelendirebileceğiniz engel türlerini işaretleyin)

☐ Otizm Spektrum Bozukluğu	☐ Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
☐ Öğrenme Güçlüğü	☐ İşitme Yetersizliği
☐ Dil ve Konuşma Bozukluğu	☐ Bedensel Yetersizlik
☐ Görme Yetersizliği	Diğer _____

Engel durumunuzun eğitim ortamlarında sizi nasıl kısıtladığını anlatınız _____

Hangi uyarılama türünü talep ediyorsunuz?

☐ Ek süre	☐ Gürültüden arındırılmış sınıf ortamı
☐ Büyük baskı materyalleri	☐ Not tutucu
☐ Barınma/yurt	☐ Alternatif formatta ders materyali
☐ Destekleyici teknolojiler	☐ Brail materyalleri
☐ Ders partneri	☐ Yazıcı/okuyucu
☐ Sınıfta ses kaydı yapılması	☐ Sınıf içinde oturma yerini tercih etme
☐ Sözlü test	☐ Sınıf değişikliği
☐ Diğer _____	☐ Bilmiyorum

Uyarılama desteği alınmak istenen dönem Güz Bahar Yaz

Akademik yılı _____

Bu formda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Talepte bulunduğum uyarlamalara ihtiyaç duyduğumu gösterebilmek için engel durumum ile ilgili belgelendirme yapmam gerektiğini anladım. Makul uyarlamaların, engelli hizmetleri uzmanı ile yapacağım görüşme ve tarafınıza sunmuş olduğum belgelerin ayrıntılı değerlendirilmesi sonrasında belirleneceğini kabul ediyorum.

İMZA

TARİH

AKADEMİK UYARLAMA MEKTUBU

Akademik Uyarlama Mektubu, ihtiyaç duyan öğrencilerin, kişisel özelliklerine göre ders ve sınav uygulamalarında yapılabilecek akademik uyarlamaları içeren bir formdur. Engelsiz Üniversite Birimi Hizmet Başvuru Formu (**Ek-1**) ile danışma birimine başvuran her öğrenci, her akademik dönemde ilgili formu alabilir.

Öğrenci, biri kendisinde, biri uyarlama talep ettiği öğretim elemanında biri de Trakya Üniversitesi Engelsiz Üniversite Biriminde kalacak şekilde üç kopya alır. Formda yer alan uyarlamalardan istediği ve uygun görülenleri TÜEB’de görevli öğretim elemanları ile birlikte doldurulur.

Ardından, uyarlama talep ettiği öğretim elemanına giderek, formu öğretim elemanına da doldurtur. Öğretim elemanı uygun gördüğü uyarlamaları kabul ederek üç formu da imzalar. Karşılıklı imzalanan formlardan biri öğretim elemanında, biri öğrencide, diğeri de TÜEB’de kalır.

Önemli Not

- ⇒ Uyarlama formu her akademik yarıyıld, uyarlama istenilen her ders için ayrı olarak düzenlenmelidir.
- ⇒ Öğretim elemanın imzası bulunan formlardan bir kopyanın form alındıktan sonra belirlenen günler içinde danışma birimine teslim edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde form geçersiz sayılacaktır.

FORMLAR

Ek-2

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ ÖĞRETİM UYARLAMA MEKTUBU

(Öğretim Elemanının Adı-Soyadı)

KİMDEN: _____

Akademik Uyarlama Talep Edilen

Öğrencinin Adı-soyadı _____

Öğrencinin Kimlik Numarası _____

Dersin adı, kodu _____

Yukarıda bilgileri verilen öğrenci dersinize kayıtlı bulunmaktadır. Engelsiz Üniversite Birimi (TÜEB), öğrencinin ilgili raporlarını ayrıntılı bir şekilde incelemiştir. TÜEB, öğrencinin derse katılımının desteklenmesi ve dersteki başarısının artırılması için gerekli olan aşağıdaki uyarlamaların yapılmasını uygun görmektedir.

Sınav Uyarlamaları

- Ek süre
- Ayrı derslik
- Destekleyici teknolojiler
- Yazıcı/okuyucu
- Sözlü sınav
- Diğer _____

Sınıf İçi Uyarlamalar

- Ses kaydı
- Not tutucu
- Sınıf içi etkinlik/ödevler için ek süre
- Destekleyici işitme cihazları
- Büyük baskı materyalleri
- Sınıfta ön sıralarda oturma

Süreçle ilgili herhangi bir sorunuz olursa ya da destek almak isterseniz Engelsiz Üniversite Birimi ile (284) 223 1093 (1637-1638) numaralı telefonları arayarak ya da engelsizuniversite@trakya.edu.tr adresine e-posta göndererek iletişime geçiniz.

Akademik uyarlamaların uygulanması, öğrenci, öğretim elemanı ve Engelsiz Üniversite Birimi'nin ortak sorumluluğundadır. Tüm öğrenciler için eşit erişim ve fırsat sunma konusunda verdiğiniz destek için teşekkür ederiz.

Engelsiz Üniversite Birimi Başkanı İmza _____ Tarih __ / __ / ____

Öğrenci İmza _____ Tarih __ / __ / ____

Yukarıdaki uyarlamalara ilişkin olarak Engelsiz Üniversite Birimi ile görüştüğümü ve bu uyarlama mektubunun öğretim üyesiyle paylaşılmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Öğretim Elemanının İmza _____ Tarih __ / __ / ____

Ek-3

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ SES KAYIT TAAHHÜTNAMESİ

(Öğretim Elemanının Adı-Soyadı)

KİMDEN: _____

Akademik Uyarlama Talep Eden

Öğrencinin Adı-soyadı _____

Öğrencinin Kimlik Numarası _____

Dersin Adı ve Kodu _____

Öğretim Yılı ve Dönemi 20.../20... - Güz Bahar Yaz

- ⇒ Derslerde not tutamayan ya da ders notlarını okuyamayan engelli öğrenciler sadece bireysel kullanımları için derslerde ses kaydı yapma hakkına sahiptirler.
- ⇒ Ses kayıtları, yalnızca bu formu imzalayan öğrenci tarafından ve yalnızca bu derse özgü bireysel çalışma esnasında kullanılabilir. Bu amaçla kayda alınan dersler, ilgili öğretim elemanının izni olmaksızın, diğer kişilerle paylaşamaz.
- ⇒ Derslerdeki ses kayıtları, dersin öğretim elemanına, diğer öğretim elemanlarına ve derslere katılan ya da görüşlerini belirten öğrencilere karşı hiçbir şekilde kullanılamaz.
- ⇒ Ders ses kayıtlarında yer alan bilgiler, öğretim elemanının açık onayı olmaksızın ve öğretim elemanı kaynak gösterilmeksizin hiçbir şekilde yayımlanamaz ya da alıntı yapılamaz.

ÖĞRENCİ TAAHHÜTNAMESİ

Ses kaydı taahhütnamesini okudum ve anladım. Bu derse kayıtlı öğrenci olarak yaptığım her tür ses kaydı için yukarıda belirtilen ilkelere uyacağımı taahhüt ederim.

Öğrenci Adı-Soyadı

İmza _____ Tarih __ / __ / ____

Öğretim Elemanının Adı-Soyadı

İmza _____ Tarih __ / __ / ____

FORMLAR

Ek-4

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ NOT TUTUCU TAAHHÜTNAMESİ

(NOT TUTUCU NÜSHASI)

Öncelikle not tutucu olmak istediğiniz için teşekkür ederiz. Engeli nedeniyle not tutucu hizmetine ihtiyaç duyan bir öğrenci ile aynı derse kayıtlı bulunmaktasınız. Not tutucu hizmetiniz süresince Engelsiz Üniversite Birimi'nde öğrenci asistanı olarak görevlendirilecek, sigortalanacak ve not tuttuğunuz toplam ders saati karşılığında ücretlendirileceksiniz.

Bu taahhütnamede sizden aşağıda tanımlanmış olan sorumluluklarınızı okuyup, ilgili yerleri doldurmanız ve imzalamanız istenmektedir.

Ders Bilgileri

Öğretim Yılı ve Dönemi 20.../20... - Güz Bahar Yaz

Dersin Adı ve Kodu _____

Ders Günü ve Saati _____

Öğretim Elemanı Adı-Soyadı _____

Not Tutucunun Sorumlulukları

- ⇒ Derse düzenli olarak devam etmek ve not tutmak.
- ⇒ Notları hizmet verdiğiniz öğrenci için çoğaltmak.
- ⇒ Önceden kararlaştırılmış gün, saat, yer ve de biçimde (el yazısı, basılı ya da elektronik ortamda) notları ilgili öğrenciye ulaştırmak.
- ⇒ Not tutma hizmeti verilen öğrencinin mahremiyetine, kimlik ve engellilik bilgilerini kimseyle paylaşmayarak saygı duymak.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da sağlık sorunları nedeniyle katılamayacağınız dersler için hizmet verdiğiniz öğrenciyi ve Birimi ivedilikle bilgilendirmek.
- ⇒ İletişim bilgilerinizin değişmesi durumunda hizmet verdiğiniz öğrenciyi ve Birimi ivedilikle bilgilendirmek.

Yukarıda belirtilen sorumluluklarımı okudum ve anladım. Not tutucu olarak bu sorumlulukları yerine getireceğimi taahhüt ederim. Sorumluluklarımı yerine getirmemem durumunda not tutucu görevime son verilebileceğini kabul ediyorum.

Not Tutucunun Adı-Soyadı _____

E-posta _____@_____ Tel _____

İmza _____ Tarih ____ / ____ / ____

Ek-5**ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ NOT TUTUCU TAAHHÜTNAMESİ***(ÖĞRENCİ NÜSHASI)*

Engelinizden dolayı derslerde not tutmakta güçlük çektiğiniz için, Engelsiz Üniversite Birimi tarafından sağlanan not tutucu hizmetini almanız uygun görülmüştür.

Bu taahhütnamede sizden aşağıda tanımlanmış olan sorumluluklarınızı okuyup, ilgili yerleri doldurmanız ve imzalamanız istenmektedir.

Ders Bilgileri

Öğretim Yılı ve Dönemi 20.../20... - Güz Bahar Yaz

Dersin Adı ve Kodu _____

Ders Günü ve Saati _____

Öğretim Elemanı Adı-Soyadı _____

Not Tutucu Hizmeti Verilen Öğrencinin Sorumlulukları

- ⇒ Notları almak için, not tutucu ile önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ Notları başka kişilerle paylaşmamak.
- ⇒ Not tutucu ile saygı ve profesyonellik çerçevesinde bir ilişki sürdürmek.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da iletişim bilgilerinin değişmesi durumunda, not tutucuyu ivedilikle bilgilendirmek.
- ⇒ Mazeretsiz olarak gidilmeyen derslere ait notların teslim edilmesini istememek.

Yukarıda belirtilen sorumluluklarımı okudum ve anladım. Bu sorumlulukları yerine getirmemem durumunda not tutucu hizmetinden faydalanamayacağımı kabul ediyorum.

Öğrencinin Adı-Soyadı _____

E-posta _____@_____ Tel _____

İmza _____ Tarih ___ / ___ / ___

Ek-6 ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ DERS PARTNERİ TAAHHÜTNAMESİ

(DERS PARTNERİ NÜSHASI)

Öncelikle ders partneri olmak istediğiniz için teşekkür ederiz. Ders partneri hizmetiniz süresince Engelsiz Üniversite Birimi'nde öğrenci asistanı olarak görevlendirilecek, sigortalanacak ve not tuttuğunuz toplam ders saati karşılığında ücretlendirileceksiniz.

Bu taahhütnamede sizden aşağıda tanımlanmış olan sorumluluklarınızı okuyup, ilgili yerleri doldurmanız ve imzalamanız istenmektedir.

Ders Bilgileri

Öğretim Yılı ve Dönemi 20.../20... - Güz Bahar Yaz

Dersin Adı ve Kodu _____

Ders Günü ve Saati _____

Öğretim Elemanı Adı-Soyadı _____

Ders Partnerinin Sorumlulukları

- ⇒ İlgili öğrenci ile çalışmak üzere önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ Çalışma yapılacak konu hakkında ön hazırlık yapmak ve öğrenciye konu ile ilgili güncel ve doğru bilgiyi sunmak.
- ⇒ Kararlaştırılmış çalışma süresine sadık kalmak.
- ⇒ Ders partneri hizmeti verilen öğrencinin mahremiyetine, kimlik ve engellilik bilgilerini kimseyle paylaşmayarak saygı duymak.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da sağlık sorunları nedeniyle gerçekleştiremeyeceğiniz ders çalışma saatleri için hizmet verdiğiniz öğrenciyi ve Birimi ivedilikle bilgilendirmek.
- ⇒ İlgili öğrenci ile yapılan çalışmanın gün ve saatlerini haftalık olarak Birime bildirmek.
- ⇒ İletişim bilgilerinizin değişmesi durumunda hizmet verdiğiniz öğrenciyi ve Birimi ivedilikle bilgilendirmek.

Yukarıda belirtilen sorumluluklarımı okudum ve anladım. Ders partneri olarak bu sorumlulukları yerine getireceğimi taahhüt ederim. Sorumluluklarımı yerine getirmemem durumunda ders partneri görevime son verilebileceğini kabul ediyorum.

Ders Partneri Adı-Soyadı _____

E-posta _____@_____ Tel _____

İmza _____ Tarih ___ / ___ / ___

Ek-7 ENGELSİZ ÜNİVERSİTE BİRİMİ DERS PARTNERİ TAAHHÜTNAMESİ

(ÖĞRENCİ NÜSHASI)

Engelinizden ötürü ders dışı akademik çalışmalarınızda güçlük çektiğiniz için, Engelsiz Üniversite Birimi tarafından sağlanan ders partneri hizmetini almanız uygun görülmüştür.

Bu taahhütnamede sizden aşağıda tanımlanmış olan sorumluluklarınızı okuyup, ilgili yerleri doldurmanız ve imzalamanız istenmektedir.

Ders Bilgileri

Öğretim Yılı ve Dönemi 20.../20... - Güz Bahar Yaz

Dersin Adı ve Kodu _____

Ders Günü ve Saati _____

Öğretim Elemanı Adı-Soyadı _____

Ders Partneri Hizmeti Verilen Öğrencinin Sorumlulukları

- ⇒ Ders partneri ile çalışmak üzere önceden kararlaştırılan gün, yer ve saatte buluşmak.
- ⇒ Ders partneri ile saygı ve profesyonellik çerçevesinde bir ilişki sürdürmek.
- ⇒ Ders partneri ile yapılan çalışmanın gün ve saatlerini her hafta Engelsiz Üniversite Birimine bildirmek.
- ⇒ Herhangi bir aksaklık ya da iletişim bilgilerinin değişmesi durumunda, ders partnerini ivedilikle bilgilendirmek.

Yukarıda belirtilen sorumluluklarımı okudum ve anladım. Bu sorumlulukları yerine getirmemem durumunda ders partneri hizmetinden faydalanamayacağımı kabul ediyorum.

Öğrencinin Adı-Soyadı _____

E-posta _____@_____ Tel _____

İmza _____ Tarih ___ / ___ / ___

İÇİNDEKİLER

